

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDÓSNOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A királyi kézirat.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Köztudomásra jutott a királyi kézirat. Mélységes aggodalommal olvasom ennek szövegét, nem mint pártember, hanem mint magyar ember.

Pártszempontból előnyösnek kellene találnom azt, hogy a kormány, mely alkotmányos fogalmak szerint a király személyét még a kéziratok tartalmáért is köteles fedezni, oly feladat elé állított e kötelezettség által, melynek megfelelni a nemzet előtt valóban nagyon nehéz. Minden ellenzéki pártnak alkotmányos szempontból törekednie kell a kormánybuktatásra, a jelen esetben pedig első sorban maga a kormány törekszik erre. A képviselőház nagy többségének állásfoglalása előtt is és enélkül is egészen bizonyos az, hogy az ország közvéleménye erősen amellett van, hogy az az alkalom, amidőn nagy pénz- és véráldozatot kérnek az országtól, ne használtassék fel arra, hogy az ország egyik legsarkalatosabb joga csorbítottassék.

A nagy kormánypártnak és magának a kormánynak állásfoglalása a meglevő nemzeti jogállomány oltalmazása mellett még jobban megerősítette az ország közvéleményét oly irányban, amelynek homlokegyenest ellentmond az a királyi kézirat, amelyért a kormány alkotmányosan felelős.

Ebből az következik, hogy az ellenzéki álláspont e tények folytán nagyon erősödik. És bár mint magyar ember az én pártom elveinek diadalától várom hazám felvirágozását, tehát örülnöm kellene azon, a mi ebbe az irányba vezet, mégis mélységes aggodalom tölt el, midőn azt látom, hogy milyen határozottan és milyen ünnepélyesen megállapítja a király azt, hogy az 1888. XVIII. törvénycikknek oly értelmet tulajdonít, mint amilyen értelmet ebbe belemagyarázott a parlamenten kívül állott, tehát törvénytelen Fejérváry-kormány. Erős meggyőződése szerint, a nemzet és a király egyenlő érdeke az, hogy ne legyen különbség az ország sarkalatos törvényeinek értelmezésében az uralkodó és a nemzet közt.

Minden eltérés ilyen törvényértelmezésben surlódásokhoz vezet, a surlódások pedig megzavarják azt az egyetértést, amelynek a nemzet és királya közt fel kellene állni.

Aki magának azt a fáradságot vette, hogy tudomást szerzett az 1888. XVIII. törvény megalkotásának körülményeiről s az akkor lefolyt vitáról és hivatalos nyilatkozatokról, — az egy percig sem kételkedhetik abban, hogy mi volt e törvénynek célja és értelme, vagyis hogy ez csakis a háborús bonyodalmak esetére volt alkalmazandó.

Arra senki sem gondolt akkor, sem király, sem kormány, sem nemzet, hogy a törvény valaha arra használtassék fel, hogy pótolja az ujoncokat oly alkalom-

mal, amidőn a képviselőház meg lett gátolva abban, hogy erre vonatkozólag határozzon, vagy pedig amidőn az ujoncmegajánlást megtagadta.

Ha a tartalékosok és póttartalékosok behívásával pótolható egy bizonyos időtartamra az ujoncmegajánlás, akkor ezzel a legfontosabb alkotmányos jogok egyike illuzóriussá válik.

Midőn abból a nagy igazságból indulva ki, hogy egy kisebbség, melyet bármilyen eszközök használása folytán a nemzeti akarat az általános választásoknál megtizedelt, nem kísérelheti meg a siker reményével saját kisebbségi akaratát ráerőszakolni a többségre és így mi sem kísérelhetjük meg azt, hogy nemzeti vívmányokat szerezzünk cserében a tőlünk követelt nagy nemzeti áldozatokért, de azt igen is megkísérelhetjük, sőt ezért minden rendelkezésre álló fegyverrel küzdeni köteles, hogy a nemzeti jog birtokállományát megvédelmezze.

Midőn ezt célul tűztük ki magunk elé, egy percig sem volt szándékunk létező felségjogokat érinteni, még kevésbé sérteni. Nem képzeltük és nem is képzelhetjük azt, hogy az uralkodó a maga számára az 1888. XVIII. törvénycikkben új felségjogokat talált, habár ezek világosan beleütköznek a nemzetnek olyan jogába, amelyet a felség szentesített. E fogalom: élő törvényekbe ütköző felségjog, semmiképpen nem egyeztethető össze az alkotmányos monarchia kormányformájának alap gondolatával.

Óriásilag vétkeztek a nemzet ellen azok, akik nem igyekeztek egész erejükkel elejét venni annak, hogy az ősz uralkodó felfogásában oly erős gyökeret verjen az, hogy egy létező törvényes jog megvédése az ő felségjogának csorbítása lehetne.

Erősen megvagyok arról győződve, hogy a mi pártunk és az országnak igen nagy része nem fogja soha magáévá tenni azt a törvényt magyarázatot, amely a nemzet ujoncmegajánlási jogát csorbítja és hogy küzdeni fog e törvényt magyarázat ellen az alkotmány által megengedett fegyverekkel — és abban a reményben, hogy az uralkodót alkotmányosan meggyőzheti még arról, hogy mennyire tévedtek azok a támadók, akik a létező magyar közjoggal össze nem egyeztethető tanácsot adtak neki.

Ugy hallom, hogy a munkapárt helyesli a történeteket, tehát sem a kormány, sem ez nem szándékozik helyt állni azon állásfoglalás mellett, amelyben velünk megegyezett.

Ez a tény természetesen a mi számunkra is nem létezővé teszi a megegyezést és ezzel pártunk teljes mérvben visszanyeri további elhatározásának szabadságát.

A pártnak természetesen még nem volt alkalma az új helyzetet megvitatni és következő állásfoglalására nézve

határozatot hozni, de azt hiszem, hogy egyhangú az a felfogás, hogy a nemzet jogait teljes erejével meg fogja védelmezni; a munkapárt pedig tegyen, amit neki lelkiismerete sugall abban a nagy válságban, amelynek ez idő szerinti látszólagos megoldása kétségtelenül a lehető legkevésbé szokásos és parlamentáris.

Az áprilisi kormány.

Bolond dolgok történnek a politikában. Valóságos áprilist járatnak a nemzettel.

Pár héttel ezelőtt megbukott a Khuen-féle kormány és most ismét visszakerült — erkölcsileg megsemmisülve, porig lealázva.

A helyzetre igen találó megjegyzései vannak a „Pesti Hírlap“-nak, mely így szól:

A Khen-kabinet kinyalta magának újra kineveztetését. Hogy hatalmát biztosítsa, egyszerűen lenyelte a Khuen-kabinet azt a rezolúciót, amihez állását kötötte, s amiért megszökött Magyarország összes törvényhatóságai.

Itt Budapesten játszották a nagy hazafit, hogy ragaszkodnak a nemzet ujoncmegajánlási jogához; ma reggel tíz órakor aztán kiadta a parancsot Schönbrunnban a király: tessék visszaszívni az egész hősködést. Este hét órakor már Bécsben volt a kabinet minden tagja, és a legfőbb katonai vezényszóra: „Nieder!“, valamennyien hasra vágják magukat. Most már ki fogják adni Budapesten is a hősködő nemzeti munkapártnak, sőt a törvényhatóságoknak és az egész magyar nemzetnek a jelszót: Lapulj magyar!

Nem hiába vizitelt Bécsben Vilmos, a snájdig német császár, átragadt ő snájdigsága öreg királyunkra is. Nem sokat tehetóriázott s egyszerűen kiadta a parancsot a kormánynak és pártjának, a la Chlopy, tessék keresztülhajtani a véderőjavaslatokat, mindenféle nemzeti cafrang nélkül.

Kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a királynak tökéletesen igaza van, ha így bánik el ezzel a kormánnyal és ezzel a többséggel, hiszen az ő kreaturái, csinálhat velük, amit akar. Csak aztán az a fontosabb kérdés, hogy van még a kormánynak és a munkapártnak kívül is valami ezen az országon, például talán még van magyar nemzet is, s ezzel talán mégsem lehet így eljárni. S ha van egy parányi önérzet ebben a letiport, össze-vissza rugdosott magyar nemzetben, akkor utoljára talpára áll és megmutatja, hogy a kormány! és kormánypártot lehet katonai kommandóra rángatni, de a magyar nemzet csakugyan ragaszkodik ujoncmegajánlási jogához, és a katonai terheket nemzeti rekompenciák nélkül nem engedi megszavaztatni.

Minél hitványabb és Bécs felé szolgálatkészebb a kormány és pártja, annál súlyosabb felelősség hárul minden ellenzéki képviselőre és minden független polgárra az országban, hogy ellenszegüljön a bécsi parancsoknak, és azoknak a lakájpolitikusoknak, akik a hatalom megtartása érdekében nemcsak a nemzetet, hanem még a saját állítólagos meggyőződésüket is eladják. Micsoda szégyenletes helyzetbe kerül a Khuen-kabinet és az egész kormánypárt, ha a rezolúció nélkül, amelyért ezt a talmi nemzeti ellenállást rendezték, vállalkoztak újra a kormányásra? Milyen képpel állanak ezek az urak a parlament előtt?

És ugyan mit érhet el a korona egy olyan kabinettel és többséggel, amelyet palam et publice egész világ előtt jól megleckéztetett, össze-vissza pofozott, a dolgo-

zósobájából kidobott, s aztán mikor a tisztelt miniszter urak lenyaltak magukról azt a nemzeti színt, amelyet a publikum előtt kendőzni akartak magukat, akkor kegyesen megbocsát nekik a felség és most megcsúfolva visszaküldi őket Magyarországra: Szavazzatok meg nekem a fölemelt ujonclétszámot!

Oly szégyenletesen nevetséges, oly tragikomikus a kabinetnek ez a politikai páfordulása, hogy a nagyközönségben, melyben koronként erős kormánypárti velleitások észlelhetők, a jóízű emberek seregestől fogják csalódottan otthagyni a kormánypárti tábor.

Most az egyszer lett volna alkalma a nemzeti munkapártnak és kormánynak ki-reparálni azt a szégyenfoliót, mely születésekor rátapadt. De ezek úgy megijedtek attól, hogy kieshetnek a király kegyéből és elvesztik a hatalom husosfazekait, hogy cserben hagyták álláspontjukat és térdet-fejet hajtottak a katonai parancs előtt.

Már magában az is törvénytelen cselekedet volt, hogy a magyar kormány Bécsben tartott minisztertanácsot és törvénytelen lesz a koronatanács is, ha ezt Bécsben tartják. Régi magyar törvények rendelkeznek afelől, hogy Magyarország ügyeit Magyarországon szabad csak intézni. Tudjuk, hogy csináltak már régebbi kormányok is ilyen szabálytalanságot és törvénytenséget, de azért kötelességünk megróni a Khuen-kabinet eljárását, mert a nemzet jogait nem szabad elhomályosítani engedni.

Könnyű Bécsben lakázkodni, de nehezebb Budapesten legénykedni, midőn arról van szó, hogy katonai parancsra le kell törni a nemzet minden jogos vágyakozását és parlamenti erőszakkal, vagy bármiféle fortélyal keresztülhajtani a véderőjavaslatokat. Magukat meg tudták menteni a mamelukok, de már sokkal nehezebb lesz megszavaztatni a fölemelt ujonclétszámot.

Mennyire igazunk volt, midőn a törvényhatóságokat óvtuk, ne üljenek fel Tisza István nemzetioskedésének és a Khuen-kabinet frondörösködésének. Ime, Bécsben cserbenhagyták az egész kabinet azokat a törvényhatóságokat, amelyek a rezolúcióhoz való ragaszkodásért üdvözölték őt. Ilyen árusítás után most már a törvényhatóságok publikumára is az az erkölcsi kötelesség hárul, hogy legalább ők ragaszkodjanak álláspontjukhoz és most szavazzanak bizalmatlanságot ugyanennek a kabinetnek, mely lenyelte a rezolúciót, csak hogy kinyalhassa magának újra a hatalmat.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága csak a közel múltban foglalt állást a rezolúció mellett. Most már ismét szépen visszaszívhatja — a rendkívüli közgyűlésen hozott tulbuzgóságból elkövetett határozatát. Vissza kell szívnia, mert a kormány is ezt tette Bécsben. Már pedig Haller próf főispán ur egy pillanatig sem szenvedheti, hogy nálunk eltérés létezhessék. Hiszen ő méltóságát egyenesen ezért ültették a háromszorosan zsírozott főispáni állásokba.

Hajrá tehát! Be azokkal a jegyzőkkel és más hatalom alatt álló bizottsági tagokkal. Hadd szavazzák le önmagukat. Hiszen ez a mostani áprilisi kormányhoz egészen stilszerű lesz!...

Mit mond a király?

Lapunk mai számának első helyén maga Kossuth Ferenc, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt vezére mondja el nézeteit arra a királyi kéziratra, melyet a Khuen-Héderváry kormány utlevélként kapott Bécsből, hogy a hatalom bársonyszékeibe vissza utazhasson.

Ez a királyi kézirat, melyet az újból kinevezett miniszterelnök is ellenjegyzett így szól:

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Mély sajnálattal észleltem a törvényadta fejedelmi jogaim tartalmára vonatkozó azt a nézeteltérést, amely Önt és miniszterétársait lemondásuk benyújtására indította volt.

Kormányzatomnak az alkotmányos élet áldásos helyreállítását követett egész ideje alatt gondosan őrködtem a törvények és az alkotmányos rend épségben tartása felett. Zavartalan birtokában van a nemzet összes

alkotmányos jogainak; ezek között az ujone megajánlasi jognak is és mi sem áll tölem távolabb, mint ennek érintése vagy csorbítása.

Másrésről azonban ragaszkodnom kell az 1888. évi XVIII-ik törvényekben reámrubázott azon fejedelmi jogaimhoz is, melyek értelmében behivhatom vagy benntartathatom az ezen törvényben megjelölt tartalékosokat és póttartalékosokat, amidőn ezt különös körülmények szükségessé teszik.

Amilyen határozott akarárom tiszteletben tartani a nemzet alkotmányos jogait, éppen olyan határozottan kell alkotmányos fejedelmi jogaimat is sértetlenül fentartanom és uralkodó feladatomnak csak akkor felelhetek meg, ha együttesen tölthetem be ezen kgttós hivatásomat.

Bizalommal hívom föl a nemzetet, könnyítse meg ezen feladatomnak lelkiismeretével összeegyeztethető módon való teljesítését és ezzel biztosítsa a király és a nemzet egyetértésén alapuló alkotmányos munka folytatását.

Kelt Bécsben, 1912. év március hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Gr. Khuen Héderváry, s. k.

Irodalom.

Dickens az Athenaeum-Könyvtárban. Az utolsó évek legszenzációsabb magyar irodalmi vállalkozása: Az Athenaeum-Könyvtár, úgy mint kiadói megígérték: egymásután jelenteti meg a világirodalom legkiválóbb íróit és legnagyobb hatást tett műveit. Most Dickensnek, az angolok legnépszerűbb elbeszélőjének halhatatlan remeke: a Két Város című regény jelent meg az Athenaeum Könyvtárban. Taino azt mondja Dickensről, hogy sohasem volt szellem, mely szabatosabb részletességgel és nagyobb erővel képzelte volna maga elé valamely kép minden részét és minden színét. És ha ez a megállapítás ráillik Dickens valamelyik alkotására, úgy ez első sorban a Két Város című. Londonnak és Párisnak ezer színben ragyogó és sötétlő képe a nagy francia forradalom idejében. Nincsen történeti munka, mely ilyen megrázóan tudta volna megrajzolni azoknak a hosszú időknél borzalmait. A véres események annyival mélyebben megindítanak bennünket, mert Dickens egy mestéri kézzel bizonyított történet keretében tárja azokat elébünk. Nem tőlünk távol álló emberek katasztrófáján keresztül érezteti meg velünk mindazt, ami azokban az időkben magasztos és az emberi méltóságot lealacsonyító volt, hanem olyan emberek viszonyosságain át, akiket közel hozott szívünkhöz, akikért aggódunk és remegünk. Nincs Dickensnek regénye, melyben jobban megnyilatkoznak az az ereje, mellyel egyszerre tud bennünket megrikatni és megneveltetni, mellyel annyira megtudja érteni azt a felfogást, hogy a legnagyobb örömeiket a szív megindulásai nyújtják és hogy az embert az érzelm teszi tulajdonképpen. A Két Város az Athenaeum-Könyvtárnak immáron országos népszerűséget szerzett gyönyörű kiállításában, Basch Árpád finom borítékrajzával jelent meg. A fordítás Bálint Mihály munkája. A díszes kötet ára, mint az Athenaeum-Könyvtár minden kötetéé 1 K 90 fillér és ez az ár, noha az előbb megjelent kötetek hozzászoktattak kissé, újra és újra meglep rendkívüli, nálunk eddig példátlan olcsóságával.

HIREK.

— **Nagy-csütörtök** fölemelő gyönyörű példáját tárja elő az alázatosságnak, szerénységnek és mások megbecsülésének. Jézus, az istenember, a világ megváltója tanítványainak lábát mosta, hogy ezzel bizonyítsa adja legbensőbb szeretetének és mély alázatosságának. Mai napon a püspökök s a koronás királyok is világszerte meg-

mossák lábát tizenkét szegénynek. Tehát az igazi hatalmasságok követik Jézus példáját az alázatosságban. De mit szólunk az alsóbb, a sokkal alsóbb rendű hatalmaskodókról? Vajon ezek követik-e az 1912 éves példát valamilyen formában? Nem. Ezek most is az iskarioti Judás szerepét, a Pilátus fari-zeuskodó szemforgatását gyakorolják. Hogyan kívánhatják, követelhetik tehát önmaguknak a tiszteletet, a nép és mindenek szeretetét? Hiszen az ártatlanokat üldözik. Az igazságot keresztre feszítik. Alattomos, boszuálló, szivetelenségükben levetkőznek magukról szelidséget, becsületességet és mindent, ami jó, szép nemes, üdvös lehet... Csak azok értik meg az isten-ember szentséges példáját, akik valaha ártatlanul szenvedtek és akik ügyüket a földi igazságszolgáltatástól Hozzá, a megváltás nagy Mesteréhez appellálják. Mert „ez ember fia elmegy ugyan, a mint irva van fölöle; de jaj annak az embernek, ki által az ember fia elárultatik: jobb lett volna neki, ha nem született volna az az ember”. Vigasztalódjunk tehát, mert az igazság feltámad. Addig pedig: „Imádkozzatok hogy kísértetbe ne essetek” és reméljünk, bizzunk a magyarok Istenének segítségében.

— **A husvéti ünnepeken**, első napon a Szent Ferenc rendiek templomában d. e. 11 órakor és második napon a plebánia templomban d. e. 10 órakor az ünnepi misén Bálint József jogszigorló énekel Gölner Béla főgimn. VIII. o. tanuló orgonakíséretével.

— **Tiszteletbeli kinevezések.** A vármegye főispánja az április 2-iki közgyűlés alkalmából Dr. Hinder Fels Ernő oklándi ügyvédet th. tiszti-főügyésznek, Gyárfás Pál és Szabó Endre vármegyei aljegyzőket th. főjegyzőnek nevezte ki.

— **A jövő évi képviselőválasztók** ideiglenes névjegyzélet most állítja össze Székelyudvarhely város tanácskozási nagytermében a központi választmány kebeléből kiküldött bizottság. Az összeírást tegnap már megkezdették és ma (csütörtökön) d. e. 8 órától kezdődőleg folytatják és be is fejezik. Felhívjuk tehát azokat, kik az 1874. évi XXXVIII. t.-c. I. fejezete értelmében a választók névjegyzékébe felvétni kívánják magukat, hogy az összeíró bizottság előtt jogi utaságukat igazoló okmányaikkal jelentkezzenek. Szabadkirályi és rendezett tanácsú városokban választói joggal bírnak azok, kik 20-ik évüket betöltötték s kizáró tulajdonul vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen oly házat bírnak, mely házadó alá eső legalább 3 lakrészt foglal magában, habár az ideiglenesen adómentes is; továbbá oly földet bírnak, mely 32 K tiszta jövedelem után van földadóval megróva. Választójogosultak még azok is, kik 210 K évi jövedelem után vannak megadóva föld-, ház-, I. vagy III-ad oszt. avagy mint kézművesek nagy és kisközségekben legalább egy segéd után fizetnek jövedelmi adót. A tisztviselők, kik II. o. jöv. adó alá eső legalább 1000 K évi jövedelem után fizetnek adót. Jövedelmükre való tekintet nélkül választói joggal bírnak az Akadémia tagjai, tanárok, akad. művészek, tudorok, ügyvédek, közjegyzők, mérnökök, sebészek, gyógyszerészek, okl. gazdák, erdészek, bányászok, lelkészek, segédlelkészek, közs. jegyzők, tanítók, kisdé-
ővők ott, ahol laknak.

— **Vármegyei tisztviselők választása.** Négy kiválóan érdemes tisztviselő lépett elő Udvarhelyvármegye tisztviselői karában az e hó 2-án tartott közgyűlésen megejtett egyhangulag történt választáson. Szabó Nándor eddigi I. o. szolgabíró a parajdi új járás élére állította, mint főszolgabíró a vármegye közbizalma. Helyébe pedig Székelykeresztúrról Bartha Gábor II. oszt. szolgabíró lépett, aki szintén nagyon is rászolgált a kedvezőbb pozícióra. A székelykeresztúri II. oszt. szolgabírói állásra Tompa László közigazgatási

gyakornokot választotta meg a közgyűlés. Komoly tudásu, érdemes tisztviselő. A parajdi szolgabírói állást pedig Máthé Tibor közigazgatási gyakornok nyerte el.

— **Szinészet.** Szilágyi Dezső erdélyrészi első színikerületi igazgató szintársulatának kiválóan sikerült két estét szerzett Szentgyörgyi István, a Ferec József rend lovagja, a kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagja hátfőn és kedden. A színház zsúfolásig telve volt közönséggel s igen szép jellemvonása Szilágyi igazgatónak, hogy a vendéjátékokra való tekintettel sem emelte a helyárakat. Szentgyörgyi bácsi művészi játékát nagy élvezettel nézte a közönség s lépten-nyomon zajos tapsokkal adott kifejezést tetszésének. „A vén bakancsos és a fia a huszár“, valamint „A cigány“, Szigethy Józsefnek a remek népszínművei, sokáig emlékében maradnak közönségünknek. Az előadó személyzet különben méltó volt a művész játékához. Valamennyien kiválóan megoldták feladatukat. Szerdán Bródy — Martos — Jakobi „Leányvásár“ c. op. rette ujdonsága került színpadra. Ma (csütörtökön) pedig a „Lotti ezredesei“ c. énekes bohózatot adják. A zenekari nagy dob kezelőjét — a gyengébb idegzetűek érdekében — arra kérjük, hogy enyhébben bánjék műszereivel. Mindenki elhiszi, hogy nagyokat tud ütőnienkül is, ha a dob hárttyákat próbára nem teszi.

— **Zokogó görcsök** kinozták a főispán ur ő méltóságát a keddi tavaszi közgyűlésen. Talán még a könnyei is potyogtak ama kijelentései közben, hogy „rozoga egészsége miatt“ az elnöki megnyitót olvasni kénytelen. Mintha bizony máskor nem ugyanazt tette volna!... Elérzékenyülve mondogatta szokásos keneteljes siri elhaló hangján, a melyet talán a körülötte ülők is csak erős odafigyeléssel állhattak: ma utóljára elnökölők és végképen eltávozzom a vármegyéből. Hát bizony ezt okosan cselekezi és már akkor megtehetné volna, amikor a marostorodavármegyei keltős főispánságot elfogadta. Mi már akkor megmondottuk, hogy öreg a legény, nem bírja el azt a nagy feladatot, mely három főispánságból reá szakad. Most — úgy látszik — önmaga is belátja végre, hogy ez a tehetetlenség a vármegye közügyeinek megölője. Ez pedig áldozatul oda dobni azért, hogy valaki háromszoros névleges főispán legyen, talán még sem helyes munka. Jól teszi tehát ő méltósága, ha levonja ebből a köznekvenciót és nyugalomba vonul. Nyugodjék ama babérokon, melyeket mások üldözésével, kiirihallan gyűlöletével szerzett, — ha nyughatik...

— **Szövetkezeti közgyűlések.** A fogyasztási és értékesítő szövetkezetek országszerte most tartják évi közgyűléseiket, melyen beszámolnak az elmúlt év eredményeiről tagjaiknak Udvarhelyvármegyében. Az alsó-sófalvai fogyasztási és értékesítő szövetkezet e hó 7-én d. u. 2 órakor a község házábanál, a homoródalmási és zetelakai pedig e hó 14-én d. u. 2 órakor a község házábanál, valamint a lövétei és máréfalvai szövetkezetek ugyancsak 14-én az iskola termében d. u. 3 órakor fogják megtartani évi közgyűléseiket. A szövetkezeti ügy érdekében valónak tartanók, hogy a közgyűlések idejéről ne csak a „Gazdaszövetség“, hanem az egyes vármegyei lapok útján is értesüljenek a tagok. Másfelől pedig az elért eredményeket feltűntető tudósításokban számoljanak be a helyi közönség előtt. Ez csak buzdításul szolgál a többi községbelieknek és messze kiható eredménye el nem maradna. Ajánljuk az érdekeltek és a központ figyelmébe a jóakaratu sorainkat.

— **Városunk államsegélye.** Az állam költség-vetésébe felvett városi segélyekből, mely az 1912. évre 4 millió, Székelyudvarhely város részére 17.000 K-át utalványozott a belügyminisztérium.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye tavaszi rendes közgyűlését e hó 2-án tartotta meg a tagok élénk érdeklődésével. Az érdeklődés különösen a választások iránt nyilvánult. Ez a közgyűlés harmadik pontját képezte. Különben a gyűlést a szokásos ceremóniák után, Haller János gróf főispán nyitotta meg. Valóságos jeremiádotok zengedezett felolvasásában, melyben „rozoga egészség“-ét ugyancsak hangoztatta. Már csak az hiányzott, hogy a mellette bus képpel merengő alispán és szemüvege alól pislogó tiszti-főügyész nyakába boruljon s így keseregjék együttesen a főispán ur ifjúságának elmúlását, mint kebelbarátok, ő méltóságának hü csatlósai az ellenzéki érzelmű polgárok üldözésében. Azonban önuralmukat megtartották. Férfiisan kiállottak az ostromot, melyet ő méltósága hatásadászatra épített elnöki felolvasásában a szívek hurjaira olyszelid, negédes hangon mért, mintha soha senkit bosszu-szomjasan tönkre tenni nem akart volna. Megnyitója legnagyobb részét glóriás fényben a vármegye közönsége által ma is őszintén és nem a bosszuállástól való félelemből tisztelt elődének: id. báró Daniel Gábor nyug. főispánnak s családjának szentelte. Tuláradó dicséretekkel halmozta el azt a tényleg derék férfit, kinek szűzi tiszta jellemvonásait később Sándor Mózes kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő tudta néhány vonásban a legszebben, legteljesebben megrajzolni. Miért nem követte ugyanazokat a magasztos, szép erényeket Haller János gróf is, mint főispán Udvarhelyvármegyében! Önként jön e kérdés s szüntelenül ez állott előtérben, mikor id. Daniel Gáborról az ő gyenge, erőtlén ajkáról hallottuk a dicsérő, magasztaló szavakat... Az elnöki megnyitó után az alispán szólt akadozva, kevés beszélő képességgel s formálisan is megtette indítványát, hogy a megye közönsége emlékiratot intézzon bárói rangra emelt nyug. főispánjához. Ezt természetesen egyhangulag és lelkes éljenzéssel fogadta mindenki. Mire aztán a törvényhatósági bizottság tagjai részéről fejezte ki hozzájárulását Sándor Mózes kir. tanácsos helyesléssel és éljenzéssel kísért felszólalásában. Végül pedig a jelenlevő báró Daniel Lejos mondott köszönetet pár szóban a család nevében a kitüntető figyelemért. Az emlékirat küldését egyértelműleg elhatározták. Ezt megelőzőleg az alispáni jelentést, miután azt nyomtatásban kapták a közgyűlési tagok, felolvasottnak tekintették. Azonban ezzel — bár szabályellenesen — a tudomásul való vételt is kimondotta határozatilag a főispán. Erre Hlatky Miklós emlékedőt szólásra és már-már úgy volt, hogy a főispán nem engedi szóhoz, holott előre feliratkozott a szólásra. De hát a szónok ragaszkodott jogához s így aztán beszélhetett. Kár is lett volna felszólalásának elmaradnia. Azt a megbotránkoztatott és minden oldalon elítélt hazafiatlanságot tette szóvá, hogy a magyar görög katolikus püspökség ellen Balázsfalváról indított akcióhoz Udvarhelyvármegyéből is csatlakoztak volna. Ezt feltelezni sem akarja, de ha igaz, úgy szó nélkül nem maradhat a törvényhatóság termében. Az alispán nyomban kijelentette, hogy tájékozást szerez és a legközelebbi közgyűlésen részletes jelentéssel szolgál a bizottságnak. Majd önálló indítvány alapján az oklándi adóhivatal felállítását, a székelyudvarhelyi törvényszék épületének kérdése, valamint a parajdi főszolgabíróság létesítéseért köszönő feliratot intéztek a miniszterelnökhöz, valamint az igazság- és pénzügyi miniszterhez. Ezután választásokat ejtettek meg egyhangulag, a melyekről külön hozunk tudósítást mai számunk más helyén. Választások után a főtárgysorozat 185 és póttárgysorozat 184, összesen mintegy 369 pontját tárgyalták le a szokásos gyors tempóban.

— **Tanítói közgyűlés.** Az udvarhelyvármegyei róm. kath. tanító-egylet havasalji fiók-köre tavaszi rendes közgyűlését e hó 15-én d. e. fél tíz órakor Küküllőkeményfalván az iskola tantermében fogja megtartani. A közgyűlésre a meghívókat most küldötte szét Szabó Antal fiókköri elnök. A gyűlés tárgyait szent mise előzi meg, Azután gyakorlati tanítás, elnöki megnyitó, jegyzőkönyvolvasás, a tanítás bírálatát következik. Majd felolvasást tart Fazakas József, szavai Bernáld Ilona, a Tanítók Otthonáról előadást tart Gál Béla. Az elnöki előterjesztések, valamint az esetleges indítványok után, megállapítják a jövő gyűlés helyét, idejét és tárgysorozatát.

— **Halálozás.** Ifj. Sz. Gáspár József 27-ik éves korában, hosszas szenvedés után, a haldoklók szentségének áhítatos felvétele után március 30-án elhalt Székelyudvarhelyt. Temetése e hó 1-én általános nagy részvét mellett történt meg a Kossuth-utcai gyászházról. Halálát Sz. Gáspár József és neje Szabó Mária, valamint testvérei Dénes, Miklós, Eszter, Boldizsár, Tivadar, Péter, Teréz, Irén, ugyszintén sógora Hetser Kálmán és sógornői Lőrinczy Borbála, Kassay F. Irén gyászolják.

— **A m. kir. állami magvizsgáló állomás hivatalnokai,** kik jelenleg szemlét tartanak a vidéken, hogy meg tudják, kik árusítanak arankás heremagvakat, tegnap sürgős utasítást kaptak, hogy a legszigorúbban ügyeljenek, miszerint az országba került silány, kevert csiraképtelen répamagot ne hozzanak a kereskedők esetleg forgalomba. A mi kereskedőink is saját és a köz érdekében cselekednének, ha csakis legelsőrangú cégnél szerzik be a répamagvakat, amennyiben nem az olcsó ár nyújt biztosítékot a mag megbízhatóságára nézve, hanem annak fajazonosságát és jó csiraképességet adja meg az igazi értéket. Ezért a gazdasági közönséget is figyelmeztetjük, hogy csakis ott fedezze répamag szükségletét, ahol teljesen megbízható magvakat árusítanak.

— **A baromfitenyésztés föllendítése.** A kiadott magyar baromfitenyésztési előírásán a földmívelésügyi minisztérium évek óta nemcsak baromfitenyésztés kiosztásával óhajt segíteni. Kiosztatnak orpington, plumet, magyar kendermagos kakasok, pekingi gácserek, emdeni gunárok és bronzpulykák. A kiosztás összességében a becsérelés helyett kakasért és gácsérért egy-egy koronát, egy gunáért két koronát és egy pulykáért három koronát kell fizetni. A fajbaromfiért a földmívelésügyi minisztériumhoz kell folyamodni, de a kérvényt az illetékes gazdasági felügyelőséghez kell küldeni. A kérvényre egy koronás helyeg kell.

— **A székelyudvarhelyi Székely Dalegylet** husvét másodnapján tartandó táncdal egybekötött hangversenyé iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hangverseny műsora a következő: 1. Népdal egyveleg Hubertől. Előadja a Dalegylet. 1. Ha meghalok. 2. Három a tánc. 3. Bura hajlik. 4. Hegedülnek. 2. Zongora szóló Siegmund Gertrud. 3. Hegedű szóló előadja Novák Ernő zenetanár, ongorán kíséri Kertész Albertné. 4. Magyar népdalok a folyó évben Budapesten rendezendő Országos dalos verseny összkara. Átírta Sztojánovits Jenő országos karnagy. Előadja a Dalegylet. Zongorán kíséri Novák Ernő zenetanár. 1. Hullámzó Balaton. Zöld asztalon (betyárnóta) 3. Érik a, érik a 4. Fekete szem. 5. Ez az utca. 5. Vándormadarak bucsu dala Mendelshonttól. Éneklők: Varju Viktor, Varju Béla, Kertész Béla koll. tan. 6. Hajnal úram (melodráma) E. Kovács Gyulától. Zenéjét szerezte Kelemenné Zathuretzky Berta; előadja Szomesán László, zongorán kíséri Kertész Albertné. A szót éneklő Horváth József karnagy. 7. Borsdal Enaniból. Előadja a Dalegylet. Tánc reggelig.

— **A „pénztár“ kedélyes állapotai,** melyekről korábban már megemlékeztünk, kezdenek még kedélyesebbek lenni. Eddig ugyanis a tagokkal szemben követett modor volt felszínen. Közelebből ennél cifrabb esetek jönnek. Addig csak türelem. Hideg vér és elegancia! (Beküldték.)

130 saját fiókraktár
a bel- és külföldön

Élsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő

Turul-cipőgyár r.-t.

A monarchia legnagyobb cipőgyára
Temesvár

Fiók üzlet Székelyudvarhely
Kossuth-utca 9.

Uj heti marhavásár Segesvárt.

Szám 597—1912. V. T.

Hirdetmény.

Segesvár városnak minden
csütörtökre engedélyezett
heti marhavására a városi
képviseletnek folyó évi január
12 én hozott határozata értelmében
folyó évi április hó 4-én
fog megnyitni. A vásár közvetle-
nül az új sertesvásárter mellett, a
közvágóhid közepében tartatik meg.

Miután már a városi fogyasztás
fedezetére tekintélyes számú mar-
hák igényeltetnek és azon kívül
idegen vevők részvétele is remény-
lendő, a könyvekben levő marha-
tenyésztőknek kényelmes kelendő-
sége van alkalmuk. Mire vonat-
kozik pedig megjegyzendő, hogy
az idegen vevők száma annál in-
kább fog növekedni, minél nagyobb
a felhajtás.

Segesvár, 1912 évi február 23 án
A VÁROSI TANÁCS

Katholikus és református ima-
könyvek e lap kiadóhivatalában
kaphatók.

B O R!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bórnagykeres-
kedőné.

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tásban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható.

Udvarhelyvármegye Nemes Csa-
ádjai. Szerkesztette: Pálmay József.
Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart
kapható: Betegh Pál könyvkiadónál
Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállí-
tot, az egyes családok címereivel
illusztrált mű, igen becses család-
öréneti adatokat tartalmaz.

1848 eredeti francia angol
és amerikai toalett-
modellt közöl a BU-
DAPESTI BAZÁR egy évfolyamá-
ban. Előfizetési ára: negyedévre
2 korona. Ingyen mutatványszá-
mot küld a „BUDAPESTI BAZÁR”
kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u.
22. (Budapesti Bazár-ház.)

Már megnyílt Székelyudvarhelyt, Kossuth-
utca 25-ik szám alatt

Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka
készruhákban női, kosztümök, tavaszi kabátok, pon-
gyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár min-
denféle női és férfi divatcikkekben.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob
rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, sza-
márhurut, agy-, tüdő, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-
máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalya-
törés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység,
vizekórás, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy
mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés s.b. el-
len. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.
E. — tekintélyes orvosok ajánla-
tára — népkönyvtárai részére
100 példányt elfogadott. Ára
.. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadón. Székelyudvar-
helyt és valamennyi könyvkereskedésben.

Unitáriusoknak

igen becses a Demeter Dénes
k rácsonfalvi lelkész által írt
Kenfirmációi Emlék,
melyet az E. K. T. 280—902.
sz. a. elfogadott és országos hasz-
nálatra ajánlott. E gazdag tartalmu-
igen sok képpel díszített könyv ára
füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható
Betegh Pál Könyvkiadóhivatalában
Székelyudvarhelyt.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnek
valószínűleg hasznára lesz. Aki
nálunk hirdet, annak sikere van. A
hirdetés szövegezésében szívesen
segítünk. Hirdetőinknél történő be-
vásárlásainál és megrendeléseinknél a
„SZÉKELY-UDVARHELY” c. újságot
felemlíteni sziveskedjék.

Hirdetés
nincs forgalom! HIRDESEN tehát
a „Székely-Udvarhely”-ben

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bórnagykereskedők
Medgyes.
Legjobb beszerzési forrás ter-
mészetadta valódi erdélyi hegyi
borokban. Hordókban és palac-
kokban. Kitűnő sajáttermés és
vörös borok.

A Talmud magyarul.

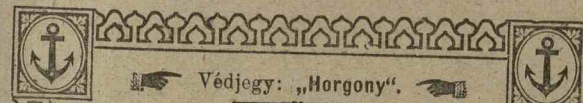
Egyre halljuk a Talmud-moralt, Tal-
mud-erkölcsöket emlegetni, bár a leg-
több ember ismeri a Talmudot, nem
ismeri éppen azokat a részeket, amelyek
a keresztény világot érdeklik s melyek
ket saját jól felfogott érdekeinek meg-
óvása céljából ismernie kellene.
A Talmud a zsidó rabbiképzők tan-
anyaga, ez az ő teológiájuk. Nincs az
a pikáns pornographia, nincs az a rém-
regény, ami ennél érdekesebb lenne.
A Talmud kivonatos, de szószérinti
fordításban most jelenik meg 320 kvart-
oldalon. Ára 10 korona. Népies kiadás
2 K, 2 drb 3 K, 8 drb 4 korona.

Megrendelhető:

„A Kereszt” kiadóhivatalában
Budapest, III. Nád-utca 1. szám.

Bélyegzők és po-
ststínyomók min-
denféle kivitelben
gyári áron pontosan
hibátlan szövegezés-
sel kaphatók „Szé-
kely-Udvarhely” ki-
adóhivatalában (Be-
tegh Pál könyv- és
papír kereskedésé-
ben) Székelyudvar-
helyt Vidéki megren-
deléseket az ország bármely részébe gyor-
san teljesít.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvényénél,
..... oszónál és meghűléseknél.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K140 és K2—
és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható.
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerárta az „Arany országhoz”
Prágában, Elisabethstrasse 7. n.éu.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyász- jelentések

ugyszintén mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun-
káklatok izléses ki-
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek
Betegh Pál

villmos tűzre berendezet
könyvnyomdát és könyv-
kötő-intézetet Székely-
udvarhelyt Kossuth-utca